

φθάσωμεν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐξήσαμεν τὴν ζωὴν κα-
ποιων ὀνείρων, καὶ κάποιων σκιῶν, καὶ ὡς τυμβω-
ρύχοι, ἀνεσκάψαμεν τοὺς τάφους, ἐκλέψαμεν μερικάς
χλαμύδας καὶ ἀπεμείναμεν ὡς ὁ κολεός ἢ ὡς ὁ ἄλλος
τοῦ μύθου μὲ τὴν λεοντὴν εἰς τοὺς ὄμους καὶ τὰ
κρανία ἀποξηραμένα καὶ ἐρημα, ἐρημότερα ἀπὸ μίαν
Σαχάραν στεινὴν καὶ καταμαραμένην. Ἐδημιούρ-
γηθησαν οὕτω αἱ τάξεις τῶν βιβλιοφίλων τῶν ὠχρῶν
ἀπὸ μίαν ἄκαρπον μελέτην, εἰς τὴν ὁποίαν ὅσον
πλεότερον βυθίζονται μὲ τόσον πλέον ζαλισμένον
πνεῦμα ἀφυπνίζονται, ἐντελῶς ἀνίκανοι νὰ δια-
κρίνωσι καὶ μίαν ἀπλουστάτην σχέσιν τῆς τριγύρω
ζωῆς, ἐνῷ θαρροῦν ὅτι πλέουν πλησίον εἰς τὸν
λιμένα τῆς σοφίας... Κανένας δὲ φιλοσοφεῖ προτοῦ
ζήτησιν καὶ ἡμεῖς δὲν ἐξήσαμεν παρὰ μὲ λόγια, καὶ μὲ
ὄνειρα. Ἡ ζωὴ δι' ἡμᾶς δὲν εἶναι παρὰ μία ἀπο-
στήθισις ἄλλων ἀνθρώπων, εἶναι ἓνας συρφετός λέ-
ξεων. Ἡμεῖς δὲν ζοῦμεν... Αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι ὅμως
ποῦ τόσον θαυμάζομεν καθημερινῶς, οὔτε κάτω ἀπὸ
κανένα ἀστέρι διαφορετικὸ βέβαια ἐγεννήθησαν, οὔτε
καμμία ἄλλη μοῖρα διαφορετικὴ ἠύλότησε τὸν προο-
ρισμὸν τοὺς. Ἀνεφάνησαν καὶ αὐτοὶ κάτω εἰς Ἡ-
λιον ὁλόθερμον καὶ ζωντανόν καὶ εἰς μίαν γῆν ἐντε-
λῶς ὁμοίαν μὲ ἐκείνην ποῦ πατοῦμεν καὶ ἡμεῖς.
Ὅ,τι ὅμως τοὺς ἐδόξαζε καὶ ἀπομίνει ἀκόμη ἀκτι-
νωτός εἰς τὰ εὐγενικά των μέτωπα εἶναι ὅτι ἐξήσαν
πολύ, ὅτι ἠσθάνθησαν πολὺ τὸν Ἡλιον αὐτὸν νὰ
φρυγανῇ τὴν δυνάμιν των καὶ ὅ,τι ἐδημιούργησαν
γεννημένον ἀπὸ μίαν ἀνάγκην τῆς ζωῆς των, ἡ ἀπὸ
ἑνα αἰσθημὰ των, ἦτο ἐξεχέλιμα τῆς ἰδίας των
ἀφθονίας καὶ τοῦ ἰδίου των σφρίγους, μία ἐντασις
φυσικὴ καὶ κελαρύζουσα ἀπὸ κατάγλυκους [κελαρυ-
σμούς] μιᾶς πηγῆς ποῦ ἐξεχέλλει καὶ κελαρύζει
σιγαληνὰ καὶ ὠραῖα· ἐνῷ ὁ Ἡλιος λαμποκοπᾷ
μέσα στὸ ἀκμαῖον φύλλωμα, ἡ ζωὴ τριγύρω σφύζει
σάν μία θερμωμένη ἀρτηρία καὶ ἓνας ὁλόκληρος κό-
σμος ξυπνάει, καθένας μὲ τὸ αἰσθημὰ του...

Ἡ παιδεία μας δὲν ἔχει κανένα σκοπὸν νὰ μᾶς
κάνει ἀνθρώπους ζωντανούς καὶ σκεπτομένους, ἀλλὰ
νὰ μᾶς παραφορτώσῃ μὲ γνώσεις τὸ κάτου κάτου
περιττές ἀφοῦ δὲν ἔμπορουν νὰ μᾶς κάνουν λογικούς.

Εὐτυχῶς σήμερον μιὰ γενικὴ κατακραυγὴ ἐναν-
τίον τῆς σχολειοκρατίας, ὥς εἴπωμεν ἔτσι τὸν κλα-
σικισμὸν, μᾶς ἔρχεται ὡς ὁ ἀντίπαλος μιᾶς εὐρω-
στοτέρας καὶ πλέον πλουσίας εἰς χυμούς καὶ ζωὴν
τάσεως, ἡ ὁποία ὠθοῦσα τὴν μάθησιν πρὸς τὴν ἀ-
ληθινὴν ζωὴν καὶ πρὸς τὸν δρόμον τῆς σκέψεως, θὰ
δημιουργήσῃ νέας γενεάς, ὑπερχρόνους εἰς ἐνέργειαν,
εἰς σκέψιν καὶ εἰς ἐργασίαν πραγματικὴν. Αἰῶνας
ὅλους ἐσκαθώθημεν εἰς τὴν λέξιν καὶ ἡ λέξις μᾶς
ἐρήμαξε τὴν σκέψιν, ὅπως ρημάζει τὸ ἀνήλιον ὡλο-
κήπιον τὴν ζωὴν τοῦ εὐρώστου ἀνθους. Ἀλλὰ σή-
μερα ἡ φωνὴ τῆς σκέψεως καὶ ἡ φωνὴ τοῦ αἰσθη-
ματος, ἡ καταπλακωμένη κάτου ἀπὸ τοὺς σωρούς
τῶν περγαμηνῶν καὶ τῶν χλωμῶν παπύρων, ἀρχίζει
νὰ γλυκολαλῇ πάλιν μέσα στὰ βαθιὰ μεσάνυχτα,
ποῦ μᾶς κυκλώνουν, ὡς ὁ παῖς μιᾶς Βαγνερείου
χαρταγῆς καὶ μιᾶς φιλολογικῆς ἀναγεννήσεως.

Εἶναι ἀλήθεια πῶς ἀκόμα τὸ ποῖον, τὸ ποσὸν
καὶ ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας εἶναι δέσμια καὶ
κατασκαλωμένα μέσα στὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμ-
ματα, ὅλα ἀπὸ τὴν μανίαν τοῦ κλασικισμοῦ παρα-
φορτωμένα καὶ ὅλα μυρίζοντα ξηρασίαν [καὶ στει-
νότητα] ἐλευθέρου—ἓνας Ἀχαμνῶν ἐκπαιδευτικὸς ἢ
κἂν ἓνας λιπόσαρκος καὶ ἀχαμνὸς Καρνάβαλος στο-
λισμένος μὲ περιττὰ στολίδια. Ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ
τὰ πράγματα αὐτὰ θὰ τροποποιηθοῦν καὶ ὅταν

φθάσουν πρὸς εἰς μίαν ἀξιοζήλευτη ἀπλότητα καὶ
περιεκτικότητα θὰ ἔμπορουν κανένας νὰ εἰπῇ ὅτι
ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία ἐσώθηκε ἀπὸ Βανδάλους καὶ
Οὐνους, ὅτι οἱ εὐγενικοὶ νεκροὶ θ' ἀπομείνουν ἡσυ-
χοὶ μέσα στοὺς τάφους τοὺς, χωρὶς νὰ διαπομπεύ-
ται κάθε μέρα μ' ἓναν ἀξιοδακρυτὸν τρόπον ἡ ἐν-
δοξὴ ζωὴ τους ἀπὸ χλωμούς τυμβωρύχους καὶ ἀρ-
χαιοκαπήλους, ὅτι ἡ κακόμοιρη αὐτὴ γενιά τῶν
παιδιῶν, ποῦ αἰῶνες ὅλους σκαθώθηκε νὰ ζῇ μίαν
ζωὴν φιλαργύρου θησαυρίζοντος χρυσάφι καὶ στολί-
δια ἀμεταχειρίστα καὶ ἀταίριαστα γιὰ τὴν κορμο-
στασίαν του, εἶναι ἐλπίς νὰ ξανοίξῃ τὰ μάτια τῆς
πρὸς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν, ὅτι ὁ διδάσκαλος θὰ πάρῃ
τὴν ἀληθινὴν του θέσιν μέσα στὴν κοινωνίαν καὶ οἱ
γραμματισμένοι θ' ἀπομείνουν τὰ ἅγια φυλαχτὰ
μὲ τὰ ὁποῖα ὅλα τὰ ἔθνη προχωροῦν πρὸς τὴν με-
γάλην Μοῖραν των, εἴτε ἐνθουσιασμένα ἀπὸ τὰ εὐ-
γενικά τους λόγια εἴτε χειραγωγημένα ἀπὸ τὰς σο-
φὰς συμβουλὰς των.

«Ἐν γένει, γράφει ὁ φίλος, ὁ λόγος τῆς καλῆς
μας δασκαλίας δὲν εἶταν ἄλλο παρὰ ἓνα γερὸν κατάβρεγμα
τοῦ δασκαλισμοῦ καὶ τῆς σχολειοκρατίας. Ἀρχισε μ' ἓνα
λόγο τοῦ μακαρίτη Καμπύση, πῶς ὁ δασκαλισμὸς κουρ-
νιάζει στὸ πνεῦμα καὶ στὴν ψυχὴ, καὶ τέλειωσε μὲ τὰ
λόγια τοῦ Γκαίτε «Καινούρια αὐτὰ γιὰ καινούριες λέξεις...
καινούρια μάτια γιὰ καινούρια χρώματα».

Σημ. τοῦ Νουμά. Μαζὶ μὲ τὰ ὁλόθερμα
συχαιώματά μας, φανεράνουμε καὶ μιὰ κορυφὴ ἐλπίδα
πῶς ἡ δ. Χαντζῆ θὰ θελήσῃ νὰ ξαπολούθησιν
τὸν Πατριωτικὸν ἀγῶνα ποῦ τόσο παληκαρίσια ἀρ-
χίστησε. Νὰ οἱ σῆλῃς τοῦ «Νουμά», βῆμα στερεὸν
γιὰ τὸν κάθε ἀτόστολο τῆς ἰδέας, μὲ χαρὰ καὶ μὲ
καμάρι θὰν τὴ δεχτοῦνε ὅσα θελήσῃ νὰν εἰς τιμὴν
μὲ τὴ συνεργασία τῆς.

Ο ΑΡΘΡΟΠΟΛΕΜΟΣ

Πούχαμε τώρα ἀπὸ καιρὸ ἀνοίξει μὲ τοὺς Ρούσσους
ἐπάψε πρὸς μὴ καὶ ξεφύτρωσε στὴ μέση τὸ Ρουμα-
νικὸ ζήτημα. Τυχροὶ λοιπὸν οἱ Ρούσοι ποῦ τὴν
ἰδίαν ἐποχὴν ἀπάνου κάτου κλείσανε δυὸ σημαντικὰς
εἰρήνες, τὴν μίαν μὲ τοὺς Γιαπωνέζους καὶ τὴν ἄλλη
μὲ τοὺς Ἀθηναίους φημεριδογράφους.

Ὁ Κανελλίδης ἀκκοῦμπησε καταγὰς τὰ ὅπλα·
ὁ Γιάνναρος ἐπάψε νὰ τρίβει τὰ δόντια του καὶ νὰ
φοβερίζῃ τὴν Πετρούπολιν· ὁ Καρώνης σκέπτεται
σοβαρὰ νὰ σταματήσῃ τὸ πανσλαβιστικὸν ἐσκέπα-
σμα. Ἡ Ρουσία πρὸς δὲν εἶναι ὁ μεγάλος ὀχτρός.
Εἶναι ὁ φίλος, ὁ προστάτης, ἡ «Μεγάλῃ Δύναμις
ἥτις ἀείποτε ἐπροστάτευσε τὰ συμφέροντα τοῦ Ἑλ-
ληνισμοῦ καὶ ἥτις» θὰ ξεραίνεται τώρα ἀπὸ τὰ
γέλια μὲ τὴν ἀχαχαχτήριστη ἀδιαντροπία μας.

Ἰσαμε χτὲς κάτου ἡ Ρουσία. Τώρα, νὰ μᾶς
προστατέψῃ ἡ Ρουσία τὰ συμφέροντά μας στὴ Ρου-
μανία. Καὶ μὴ χειρότερα.

J. M. de Heredia

Η ΔΙΟΒΑΣΙΔΕΜΑ

Ἀστράφτει ὁ σκῖνος στολίσμα τῆς πέτρας, καὶ χρυσώνει
ἀπάνω τὴν τραχεῖά κορφή ποῦ ἡ δύστην τὴ φλογίζει·
μακρὰ, λαμπρὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τοῦ ἀφροῦ ἀκόμα, ἀρχίζει
ἡ θάλασσα ἡ ἀπέραντη, ἐκεῖ ποῦ ἡ γῆ τελειώνει.

Κάτου στὰ πόδια μου ἡ σιωπὴ, καὶ ἡ νύχτα ὅλο ἀπλώνει.
Σωπαίει ἡ φωνὴ. Καθεὶς γυρνᾷ στὴν στέγη ποῦ καπνίζει·
σαλεύει μένος ὁ Ἑσπερινὸς στὴν καταχνιὰ ποῦ ἀχνίζει,
καὶ τοῦ Ὀκεανοῦ τὸ μούγγρισμα τῆς σιγαλίας του ἐνώνει.

Τότε, ὡς βασιὰ ἀπὸ τοὺς γκερμαῖς, τοὺς λόγγους, τὰ
[λαγγάδια,

καὶ τίς ἐρμίες ὑψώνονται ἐχθρὸ ἀπομακρυσμένοι
βοσκῶν ποῦ ὀδηγοῦν τὰ πρόβατα ἀργοπορημένοι·

Ὁ ὀρβίζοντας τυλίγεται ὁλος μέσα στὰ σκοτάδια·
σὲ πλοῖο καὶ ἡ σκιερὰ οὐρανὸν ὁ Γῆλιος ξεψυχάει,
τῆς κόκκινης βεντάγιας του τὰ κλώνα ἐνῷ σφαλεῖ.

ΛΟΕΓΓΡΙΝ

ΕΛΑ ΝΑ ΠΑΜΕ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ

(Ἡ ἀρχὴ τοῦ σιὸ περασμένο φύλλο)

Ἔβαστε μὲ τὸ Γιάννη πάνου στ' ἄλωνα. Ἀ-
κουσα τὴ φωνούλα σου ποῦ διάβηκε πηδηχτὴ στὰ
κοπρώνια καὶ γλύστρησε στὰ χλωρὰ φύλλα, στὰ
γαλιστερὰ φύλλα καὶ σκουροπράσινα. Στ' ἄλωνα
σεῖς, στ' ἄλωνα γύρω καὶ ἡ ψυχὴ μου. Καλὰ ποῦ
μοῦ θύμωσες. Πέρασα. Ξαναπέρασα, μάδησα. Ξανα-
μάδησα τίς μαργαρίτες τῆς σφαχτῆς σου, καὶ ἐρ-
χουμαι τώρα στ' ἄλωνα. Καλὰ ποῦ δὲ μοῦ μέλη-
σες σήμερα. Γιατί τάχα πέρασες ξεπιτούτου, νὰ σέ
ἰδῶ μὲ τὸ Γιάννη; Καλὰ ποῦ δὲ μοῦ τὸ ρῶναζε ὁ
Γιάννης. Νὰ μας ἰδῶ, πᾶμε. Τῶνοιωθεν ὁ Γιάννης
πῶς τὸν συγκυλᾷ δῶ καὶ κεῖ σάν τὸ τίποτα; Τὸ
καταλάβαινα γὰρ πῶς θερίζεις ἐσὺ τὰ λουλούδια τοῦ
περβολιῶ σου; Τῶνοιωθεν ὁ Γιάννης πῶς σ' ἀκλου-
θαίει γιὰ μένα, πῶς τὸν ἔχεις γιὰ ψυχασύννη, γιὰ
ἔλεος; Περράνεια τοῦ ὁ δόλιος τὸ κατεχε καὶ νὰ τοῦ
μιλήσῃ, καὶ νὰ τὸν διατάξῃ. Μὰ γὰρ δὲ θύμωσα,
δὲν ἔβαψα, δὲ μαράζωσα. Σὰς εἶδα. Αἶ, καὶ τί μὲ
τοῦτο; Πᾶτε μονάχοι. γλυκοκοιτᾷς τάχατες τὸ
Γιάννη, καὶ νὰ τοῦ δίνεις τὸ χέρι σου, τὸ χερκί
σου νὰ σέ βοηθήσῃ νὰ πιδήξῃς τὸ λάκκο. Τὸ χέρι
σου τοῦδωσες. Καλὰ καὶ ποῦ τὸ εἶδα, νὰν τὸ ξέρω,
νὰν τὸ θυμᾶμαι. Σκέφτηκα νὰ μὴ σοῦ τὰ εἰπῶ πο-
τές. Μὰ κάποτες θάρθη καιρὸς νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ.
Ἦτοτε τί μὲ μέλλει, λέου. Τί μὲ γνοιάζει; Ὅ-
στόσο νὰ λυώσω πάλε, νὰ σβῶσω, ἐσένα δὲ σέ
γνοιάζει πολὺτερο. Κανείς πῶς δὲ δίνεις προσοχὴ
στὰ φερσίματά μου, στὸ εἶναι μου; Ἡ στ' ἀληθινὰ
τώρα πάλε σούρθηκες στ' ἄλωνα νὰ κυνηγηθῇς;
Ἐρχουμαι ἀγνάντια καὶ περπατῶ στὸ χῶμα ποῦ
θωρῶ τάχναρτα σας. Τὰ σβήνω ἔτσι σάν παιδί, ἔτσι
σὰ νᾶγγιζα κάτι δικό σου, νὰ τὸ χάλναγα, γιὰτὶ
ἐσμίξε στοῦ Γιάννη. Καὶ γελᾶω, ἔτσι σάν παιδί,
ἔτσι σάν παιδί. Σκουρίζω στὸν ἀγέρα, καὶ κοιτάζω
τὸ πουλάκι στὴν ἐλιά ποῦ καὶ κεῖνο κάνει τὸ ἴδιο.
Ὅχι, κεῖνο κελαϊδᾷ, καὶ φτερουγίζει κιόλα. Ἀχ,
νὰ μπόρουν καὶ γὰρ τὸ ἴδιο νᾶκανα. Θὰ πέταγα
πάνωθι σας, καὶ θὰ σὰς περιγέλαγα, καὶ θὰ σὰς
ἄφηνα περιγελαστικούς ἢ καὶ παιγνιδιάρικους χα-
ριεντισμούς. Νὰ σέ κερῶ νὰ γελᾷς; Ναί, μὰ
ὄχι ποτές μὲ μένα.

Γυρίστε λοιπὸν τώρα, γυρίστε πάλε! Μακρυὰ
τόνε σούρνεις, πολὺ μακρυὰ. Φεύγεις ἀπάνου στ' ἄ-
λωνα, καὶ τὰ μαλλιά σου φεύγουν ἀπάνου στὸν
ἀθέρα λεύτερα, καὶ τὰ γέλια σου μοῦ μένουνε σάν
τὴ χαρὰ ποῦ περνᾷ. Δὲ σκῖβεις διόλου στὴ γῆ;
ὅπως ἄλλοτε, ὅπως μὲ μένα, οὔτε γιὰ τὰ λουλού-
δια. Πάντα γελᾷς, καὶ πάντα κοιτᾷς τὸν οὐρανόν,